

Anna Łapińska

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie

ROLNICTWO I ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH W PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ UNII EUROPEJSKIEJ 2014-2020

AGRICULTURE AND RURAL DEVELOPMENT IN THE EUROPEAN UNION MULTIANNUAL FINANCIAL PERSPECTIVE 2014-2020

Słowa kluczowe: rolnictwo, obszary wiejskie, Wieloletnia Perspektywa Finansowa, budżet UE, Komisja Europejska

Key words: agriculture, rural areas, Multiannual Financial Perspective, the EU budget, European Commission

Abstrakt. Wspólna Polityka Rolna (WPR) Unii Europejskiej w ciągu jej istnienia podlega ciągłej ewolucji, a zmieniające się uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne wymagają kolejnych dostosowań do aktualnej sytuacji gospodarczej. W pracy przeanalizowano procedury i zalecenia tworzenia przyszłej Perspektywy Finansowej na lata 2014-2020 i w jej ramach limity wydatków przeznaczone na rolnictwo oraz ściśle z nim związane: ochronę środowiska i rozwój obszarów wiejskich.

Wstęp

Wspólna Polityka Rolna (WPR), historyczniejsza spośród wspólnych polityk społeczno-ekonomicznych Wspólnot Europejskich, powstała w 1957 r. na mocy decyzji krajów należących wówczas do Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej (EWG). Jej zasady sprecyzowano i wprowadzono w życie w podstawowym dokumencie konstytuującym Wspólnotę – Traktacie Rzymskim w dziale „Rolnictwo” (art. 38-47). WPR jest jedyną wspólną polityką, jaką udało się UE przez te lata wypracować i kontynuować. Rolnictwo we Wspólnocie Europejskiej zawsze miało specjalny status, którego zasady są nadal respektowane.

Każda wspólnota, w tym UE, musi mieć odpowiednie fundusze, żeby realizować wyznaczone zadania. Środki finansowe UE, to zgromadzone w budżecie ogólnym dochody, stanowiące z prawnego punktu widzenia jej zasoby własne. Środki finansowe w budżecie Unii Europejskiej aktualnie pochodzą z 4 źródeł: ceł, podatku VAT, wpłat z DNB i pozostałych. Z ceł pobieranych od towarów importowanych z państw spoza UE oraz opłat rolnych i wyrównawczych, np. od cukru w 2011 r. pochodziło 15% funduszy. Nie wiele mniej – 11% pochodziło z podatku VAT. Największy zasadniczy odsetek funduszy (73%) pochodzi z wpłat uzależnionych od dochodu narodowego każdego kraju – członka UE. Pozostałe 1% pochodzi z podatków od wynagrodzeń pracowników unijnych oraz z kar finansowych nakładanych np.: za łamanie praw konkurencji. Dochody UE są ograniczone i stanowią określony odsetek dochodu narodowego brutto (DNB) UE jako całości. Wydatki z budżetu ogólnego muszą być kształtowane w taki sposób, żeby było możliwe ich sfinansowanie w ramach dostępnych środków, na których przekazanie zgodziły się kraje członkowskie, akceptując odpowiednie dyrektywy i unijne akty prawne [Budżet UE... 2012].

Roczne budżety Unii Europejskiej są uchwalane z uwzględnieniem średnioterminowych ram finansowych, określanych jako wieloletnie perspektywy finansowe. Ostatnie perspektywy są sporządzane na okresy 7-letnie i pozwalają na podejmowanie wspólnych działań w takim okresie. Wydatki zawarte w perspektywie finansowej są podzielone na odpowiednie polityki preferowane w danym okresie. Są one wyrazem głównych priorytetów politycznych przyjętych przez kraje członkowskie na następne kilka lat. W odniesieniu do każdej z polityk określany jest pułap zobowiązań dotyczący wydatków na dany rok budżetowy. Maksymalna wielkość płatności jest określana zarówno w euro, jak i w relacji procentowej do DNB Wspólnoty. Wielkość wydatków określonych w obowiązującej w danym okresie perspektywie jest corocznie aktualizowana z uwzględnieniem wzrostu cen oraz zmiany DNB. Perspektywy finansowe są ustalane w ramach tzw. porozumień międzyinstytucjonalnych, tj. uzgodnień pomiędzy Radą UE, Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską, które pomimo tego że nie są prawnie wiążące, mają duże znaczenie polityczne [Łapińska 2011].

Celem opracowania było przedstawienie procedury ustalania nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020 oraz przybliżenie dyskusji, jaki kształt ma przybrać i w jakim kierunku dążyć Wspólna Polityka Rolna oraz jakie środki finansowe są na nią przeznaczone.

W opracowaniu wykorzystano aktualne informacje z publikacji naukowych, rozporządzeń Parlamentu, Rady i Komisji Unii Europejskiej oraz z Planowanej Perspektywy Finansowej.

Etapy tworzenia Wieloletniej Perspektywy Finansowej UE

Obecna perspektywa finansowa kończy się w 2013 r. Proces przygotowania nowej na lata 2014-2020 odbywa się w okresie poważnych napięć w strefie euro. Niezależnie od sytuacji kryzysowej, którą UE stara się pokonać, prowadzone są debaty i prace nad wdrożeniem nowych rozwiązań i przygotowania odpowiednich regulacji w tym zakresie. Jaki kształt ma przybrać i w jakim kierunku dążyć WPR w kolejnej perspektywie finansowej było dyskutowane na różnych forach naukowych, eksperckich i ministerialnych.

Ustalając kolejną Perspektywę Finansową na lata 2014-2020, UE wyznacza priorytety i cele przyswycieczające jej działalności. Najważniejsze z tych celów, to wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną oraz utrzymanie wydatków UE pod kontrolą.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie przyszłości wspólnej polityki rolnej po 2013 r. uwzględniając sytuację gospodarczą w UE, zaznacza, że bezpieczeństwo żywnościowe pozostaje nadal kluczowym wyzwaniem dla rolnictwa nie tylko w UE, ale i na całym świecie, a zwłaszcza w krajach rozwijających się. FAO prognozuje, że do 2050 r. liczba ludności na świecie wzrośnie z 7 do 9 mld, a zaopatrzenie na żywność podwoi się. Ponadto, w rezolucji tej zwrócono uwagę na fakt, że światowy kryzys energetyczny oraz rosnące ceny energii powodują wzrost kosztów produkcji rolnej, co doprowadzić może do wzrostu cen żywności i nasilenie się wahań cen rynkowych zarówno dla rolników, jak i konsumentów. Z powodu wyludniania się obszarów wiejskich i starzenia się ludności, UE zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia długoterminowej stabilności społeczności wiejskiej. Konieczny jest więc ukierunkowany rozwój całych obszarów wiejskich (Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 8 lipca 2010 r.).

W świetle opracowanej strategii „Europa 2020” potrzebna jest nadal silna i zrównoważona wspólna europejska polityka rolna, aby służyć wszystkim europejskim rolnikom i przynosić całemu społeczeństwu wynikające z tego korzyści. Z treści rezolucji Parlamentu Europejskiego (PE) wynika, że WPR powinna umożliwić rolnictwu odegranie przypadającej mu roli w gospodarce europejskiej, a także zapewnić konkurencyjność na rynkach światowych. UE ze względów strategicznych musi zapewnić europejskie bezpieczeństwo żywnościowe w kontekście zmian klimatu, niestabilności politycznej w niektórych regionach świata oraz innych możliwych wydarzeń, które mogą negatywnie wpłynąć na wydajność produkcji żywnościowej.

PE uważa, że rolnictwo może istotnie przyczynić się do osiągnięcia założeń strategii „Europa 2020” i wyznaczył priorytety, zgodnie z którymi WPR musi być: sprawiedliwa, zrównoważona i ekologiczna. W związku z tym wsparcie bezpośrednie rolnictwa powinno być nadal finansowane w pełni z budżetu UE. Bezpłatność przyczyniają się do dostarczania dóbr publicznych, pomagają stabilizować dochody rolników i zabezpieczają przed zagrożeniami. Częściowo rekompensują oczekiwane przez społeczeństwo w UE wysokie normy jakościowe żywności, a także wynagradzają za dostarczanie nieuwzględnianych na rynku podstawowych środowiskowych dóbr publicznych (Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 8 06 2011 r.).

Parlament Europejski uważa, że samo ustalanie wysokości wsparcia rolników w oparciu o areal nie będzie wystarczające. Aby zmniejszyć dysproporcje w podziale środków wsparcia bezpośredniego pomiędzy państwa członkowskie należy uwzględnić różnorodność, jaka charakteryzuje rolnictwo europejskie. W celu bardziej zrównoważonego podziału środków finansowych PE wzywa Komisję, aby zaproponowała dodatkowe obiektywne kryteria i oceniła ich potencjalny wpływ na produkcję i dochody rolników, biorąc pod uwagę złożoność sektora rolnego i różnice pomiędzy krajami członkowskimi. Postuluje także do jasnego określenia sprawiedliwych i obiektywnych kryteriów dotyczących podziału środków przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich.

Parlament Europejski uważa, że u podstaw projektowania i wdrażania WPR powinny leżeć prostota, sprawiedliwość oraz ograniczenie biurokracji i kosztów administracyjnych. WPR ma się opierać na Wieloletnich Ramach Finansowych i rocznej procedurze budżetowej (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z 12.10.2011 r.).

Parlament Europejski przekazał swoje zalecenia Komisji Europejskiej ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, która 18 listopada 2010 r. przyjęła dokument w sprawie reformy WPR po 2013 r. i wydała komunikat pt: „Wspólna polityka rolna (WPR) – w stronę 2020 r”. Celem tej polityki jest sprostanie wyzwaniom przyszłości, związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi. Komunikat ten otworzył formalną dyskusję w sprawie przyszłej reformy. Reforma WPR ma

na celu zwiększenie dynamiki i konkurencyjności europejskiego sektora rolniczego oraz skuteczniejszą realizację strategii „Europa 2020” i jej wizji stymulowania rozwoju zrównoważonego, inteligentnego oraz sprzyjającego włączeniu społecznemu [Wspólna polityka... 2010].

Unijny komisarz ds. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, przedstawiciel Rumunii, Dacian Cioloș przedstawiając opublikowany dokument zasygnalizował, że dystrybucja wsparcia publicznego powinna być bardziej wyrównana i sprawiedliwsza między krajami członkowskimi i różnymi kategoriami rolników. Podkreślił znaczenie uczynienia WPR bardziej ekologicznej oraz wydajniejszej i skuteczniejszej. WPR nie jest jedynie dla rolników, lecz dla wszystkich mieszkańców UE – konsumentów i podatników. Dlatego istotne jest, aby zaprojektować tę politykę w sposób bardziej zrozumiały dla ogółu oraz uwytłumiający korzyści publiczne, jakie rolnicy zapewniają całemu społeczeństwu. Europejskie rolnictwo powinno być konkurencyjne nie tylko pod względem gospodarczym, lecz również środowiskowym.

W dokumencie przedstawiono trzy ogólne warianty kierunku rozwoju WPR, mające na celu sprostanie powyższym wyzwaniom: 1) korekta najbardziej naglących nieprawidłowości WPR za pomocą stopniowych zmian; 2) przekształcenie WPR na bardziej ekologiczną, sprawiedliwszą, skuteczniejszą i bardziej efektywną politykę; 3) wycofanie środków wsparcia rynku oraz dochodu. We wszystkich trzech wariantach Komisja przewiduje zachowanie obecnego systemu składającego się z 2 filarów: I filaru (obejmującego płatności bezpośrednie oraz środki rynkowe, z regułami wyraźnie określonymi na szczeblu UE) oraz drugiego filaru, na który składają się wieloletnie środki rozwoju obszarów wiejskich, a ramy opcji ustalane są na szczeblu UE, jednak ostateczna decyzja odnośnie programów pozostawiana jest krajom członkowskim lub regionom objętym wspólnym zarządzaniem. Kolejnym wspólnym elementem wszystkich trzech wariantów jest pogląd, iż przyszły system płatności bezpośrednich nie może opierać się na historycznych okresach odniesienia, lecz powinien zostać powiązany z obiektywnymi aktualnymi kryteriami [Wspólna polityka... 2009].

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Komisja Europejska proponuje budżet oparty na założeniach ogólnoeuropejskich, opracowany tak, by służył realizacji strategii „Europa 2020” na rzecz rozwoju. Ramy finansowe na lata 2014-2020 zostały opracowane w taki sposób, aby wspierały proces nakreślony w strategii. Opierają się one na długofalowej wizji europejskiej gospodarki, wykraczającej poza obecne trudności fiskalne niektórych krajów członkowskich.

Budżet UE nie jest budżetem dla Brukseli – to budżet dla obywateli UE. Budżet ten jest niewielki, a zapisane w nim środki są inwestowane w krajach członkowskich, tak by przynosiły korzyści UE i jej obywatelom. Budżet przyczynia się do realizacji strategii UE na rzecz wzrostu gospodarczego, ponieważ ma silny efekt stymulujący, szczególnie jeżeli wykorzystuje się go do osiągania celów określonych w strategii „Europa 2020”. Inteligentny, trwały i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy jest wątkiem przewodnim perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Komisja zgłasza propozycję oparcia WPR na zasadzie bardziej efektywnego korzystania z zasobów, tak by polityka ta przyczyniała się nie tylko do produkcji wysokiej jakości żywności, ale także, aby ułatwiała zarządzanie środowiskiem i przeciwdziałanie zmianie klimatu. Sporządzając wniosek dotyczący wieloletnich ram finansowych (WRF) na lata 2014-2020, Komisja zbadała wpływ obecnych instrumentów i programów wydatków, przeprowadziła szerokie konsultacje z zainteresowanymi podmiotami oraz przeanalizowała możliwości opracowania instrumentów i programów, które byłyby objęte kolejnymi wieloletnimi ramami finansowymi.

Podjmując decyzję w sprawie ogólnej kwoty, jaka zaproponowana została w WRF, Komisja uwzględniła opinię Parlamentu Europejskiego, który uważa, że *zamrożenie następnej WRF na poziomie z 2013 r. nie jest możliwym do przyjęcia rozwiązaniem i że konieczne jest zwiększenie środków o co najmniej 5%* [Komunikat Komisji... 2011]. Komisja proponuje ramy finansowe, w których środki na zobowiązania określono na poziomie 1,05% DNB, co przekłada się na środki płatności na poziomie 1%, pochodzące z budżetu UE. Dalsze potencjalne wydatki nieujęte w WRF w kwocie odpowiadającej 0,02% oraz wydatki poza budżetem stanowiące 0,04% dają łącznie 1,11% DNB. Obejmuje to środki finansowe zarezerwowane na działania w sytuacjach kryzysowych i nadzwyczajnych na świecie i w krajach wspólnoty. Proponując takie ramy finansowe, Komisja starała się odpowiednio wyważyć ambicje i realne możliwości rozwojowe, zważywszy na okres, w którym będą się toczyć negocjacje budżetowe.

W zaproponowanych WRF na lata 2014-2020 Komisja postanowiła, że nadal WPR jest jedną z najważniejszych polityk UE. Jest opracowana tak, by wspierać zrównoważony rozwój sektora rolniczego w Europie, przez: zwiększanie jego konkurencyjności, zapewnianie odpowiedniego zaopatrzenia w żywność oraz bezpieczeństwo tego zaopatrzenia, ochronę środowiska i terenów wiejskich, a jednocześnie by zapewniać odpowiedni poziom życia społeczności wiejskiej. Przyszłe budżety dotyczące rolnictwa

Tabela 1. Wieloletnie Ramy Finansowe (UE-27), ceny z 2011 r.
Table 1. The Multiannual Financial Framework (EU-27), in 2011 prices

Kategorie zobowiązań/ <i>Supported categories</i>	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ogółem 2014-2020/ <i>Total</i>
	mln euro/mln EUR							
Wzrost gospodar. sprzyjający włącz.spół. w tym:/ <i>Sustainable development, of which:</i>	64 696	66 580	68 133	69 956	71 596	73 768	76 179	490 908
– spójność społeczna, gospodarcza i terytorialna/ <i>economic, social, territorial cohesion</i>	50 468	51 543	52 542	53 609	54 798	55 955	57 105	376 020
Wzrost gospodarczy: zasoby naturalne, w tym:/ <i>Sustainable growth: natural resources, of which:</i>	57 386	56 527	55 702	54 861	53 837	52 829	51 784	382 927
– wydatki związane z rynkiem i płatności bezpośrednie/ <i>market related expenditure and direct payments</i>	42 244	41 623	41 029	40 420	39 618	38 831	38 060	281 825
Bezpieczeństwo i obywatelstwo/ <i>Security and citizenship</i>	2 532	2 571	2 609	2 648	2 687	2 726	2 763	18 535
Globalny wzrost Europy/ <i>Global Europe</i>	9 400	9645	9 845	9 960	10 150	10 380	10 620	70 000
Administracja, w tym:/ <i>Administration of which:</i>	8 542	8 679	8 796	8 943	9 073	9 225	9 371	62 629
– wydatki administracyjne instytucji/ <i>administrative expenditure of institutions</i>	6 967	7 039	7 108	7 191	7 288	7 385	7 485	50 464
Środki na zobowiązania ogółem/ <i>Total for committed appropriations</i>	142 556	144 002	145 085	146 368	147 344	148 928	150 718	1 025 000
– jako % DNB	1,08	1,07	1,06	1,06	1,05	1,04	1,03	1,05
Środki na płatność ogółem/ <i>Total payment appropriations</i>	133 851	141 278	135 516	138 396	142 247	142 916	137 994	972 198
– jako % DNB	1,01	1,05	0,99	1,00	1,01	1,00	0,94	1,00
Ogółem poza WRF/ <i>Outside the MFF</i>	7 815	8 583	8 306	8 357	8 395	8 445	8 416	58 316
Ogółem WRF+ poza WRF/ <i>Total MFF + outside MFF</i>	150 371	152 585	153 391	154 725	155 739	157 372	159 134	1 083 316
– jako % DNB	1,13	1,13	1,12	1,12	1,11	1,10	1,09	1,11

Zródło/Source: Komunikat Komisji... 2011

będą przeznaczone zarówno na zwiększanie wydajności produkcji rolnej, zapewnienie odpowiedniego poziomu życia społeczności wiejskiej, stabilizację rynków, zapewnienie dostępności dostaw i zagwarantowanie, że produkty rolne będą trafiać do konsumentów po rozsądnych cenach, jak i na wspieranie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi i działaniami w dziedzinie klimatu oraz wspieranie zrównoważonego rozwoju terytorialnego w całej Europie. Trzy wątki strategii „Europa 2020” – inteligentny, trwałe i sprzyjający włączeniu społecznemu wzrost gospodarczy – zostaną uwzględnione w kolejnym etapie rozwoju WPR.

Zmiany w przyszłej polityce rolnej proponowane przez Komisję Europejską

Do nowych zmian przyszłej polityki rolnej można zaliczyć ekologizację płatności bezpośrednich i konwergencję płatności. Aby WPR przyczyniała się do osiągnięcia celów, jakie UE wyznaczyła sobie w dziedzinie środowiska i działań w dziedzinie klimatu, wykraczając przy tym poza wymogi wzajemnej zgodności nałożone obowiązującymi przepisami, 30% wsparcia bezpośredniego będzie zależało od „ekologizacji”. Oznacza to, że wszyscy rolnicy muszą zacząć stosować korzystne dla środowiska metody, które zostaną określone w przepisach i będą możliwe do sprawdzenia. Spowoduje to znaczną zmianę, ukierunkowując sektor rolny na rolnictwo bardziej zrównoważone, a rolnicy otrzymujący płatności będą dostarczać dobra publiczne swoim współobywatelom.

Kolejna zmiana ma dotyczyć konwergencji płatności. Aby zapewnić bardziej sprawiedliwy rozkład wsparcia bezpośredniego, w świetle utrzymujących się różnic w płacach oraz kosztach nakładów, poziom bezpośredniego wsparcia na 1 ha będzie stopniowo wyrównywany. Proponuje się, żeby wszystkie kraje członkowskie w których płatności bezpośrednie wynoszą mniej niż 90% średniej, zniwelowały jedną trzecią różnicy między ich obecnym poziomem a tą wielkością. Konwergencja ta będzie finansowana proporcjonalnie przez wszystkie kraje członkowskie, w których płatności bezpośrednie są wyższe od średniej UE. Jednocześnie przydział środków na rozwój obszarów wiejskich zostanie ponownie przeanalizowany na podstawie bardziej obiektywnych kryteriów i lepiej ukierunkowany na cele przyjętej polityki. Zapewni to bardziej sprawiedliwe traktowanie rolników prowadzących taką samą działalność.

Komisja Europejska przedstawiła także ograniczenie poziomu płatności bezpośrednich dla dużych gospodarstw. Aby uwzględnić jednak kwestie zatrudnienia, gospodarstwa te będą mogły odjąć koszty wynagrodzeń z narzutami z poprzedniego roku przed zastosowaniem tych redukcji. Komisja proponuje, aby oszczędności te były wykorzystywane ponownie w ramach środków przydzielonych w budżecie na rozwój obszarów wiejskich i były zatrzymywane w ramach krajowych puli krajów członkowskich, z których oszczędności te pochodzą.

Komisja uważa, że nowe elementy można uwzględnić w obecnej dwufilarowej strukturze WPR. Pierwszy filar, który stanie się bardziej ekologiczny i z którego środki będą rozdzielane w sposób bardziej sprawiedliwy oraz II filar, bardziej ukierunkowany na konkurencyjność i innowacyjność, zmianę klimatu oraz środowisko. Lepsze ukierunkowanie polityki na konkretne cele powinno prowadzić do bardziej efektywnego wykorzystywania dostępnych zasobów finansowych.

Komisja proponuje przeznaczyć w latach 2014-2020 kwotę 281,8 mld euro na I filar WPR oraz 89,9 mld euro na rozwój obszarów wiejskich. Środki te uzupełnione zostaną dalszą kwotą 15,2 mld euro. Na badania i innowacje w zakresie bezpieczeństwa żywności, gospodarki ekologicznej i zrównoważonego rolnictwa (wspólne ramy strategiczne na rzecz badań i innowacji) zamierza przeznaczyć 4,5 mld euro, natomiast 2,2 mld euro na bezpieczeństwo żywności w dziale 3, 2,5 mld euro na wsparcie żywnościowe dla najbardziej potrzebujących w dziale 1 oraz 3,5 mld euro w nowej rezerwie na sytuacje kryzysowe w sektorze rolnictwa, z kolei do 2,5 mld euro na Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji [Budżet z perspektywy... 2011].

Komisja Europejska przedstawiając Perspektywę Finansową na lata 2014-2020, wzywa PE i Radę do zatwierdzenia kierunków działania wyznaczonych w komunikacie z 29.06.2011 r. oraz do podjęcia niezbędnych kroków w procesie negocjacji w celu zapewnienia przyjęcia stosownych aktów ustawodawczych, w tym programów i instrumentów dotyczących wydatków sektorowych we właściwym czasie, by umożliwić sprawne wdrożenie nowych wieloletnich ram finansowych 1 stycznia 2014 r.

W Rozporządzeniu z 12 października 2011 r. PE i Rada przedstawiły Komisji wnioski legislacyjne dotyczące WPR i rozwoju obszarów wiejskich. We wniosku Komisji dotyczącym rozporządzenia określającego wieloletnie ramy finansowe na lata 2014-2020 określono ramy budżetowe i główne kierunki wspólnej polityki rolnej. W oparciu o te ramy Komisja przedstawia pakiet rozporządzeń ustanawiających przepisy dotyczące realizacji WPR w latach 2014-2020 wraz z oceną skutków realizacji alternatywnych wariantów rozwoju tej polityki. Obecne propozycje reform są oparte na komunikacie dotyczącym WPR do 2020 r., w którym przedstawiono szeroki wybór wariantów strategicznych, których realizacja pozwoli zmierzyć się z przyszłymi wyzwaniami dla rolnictwa i obszarów wiejskich i wypełnić cele wyznaczone dla WPR, czyli: cel opłacalnej produkcji żywności, zrównoważonego gospodarowania zasobami naturalnymi i działań na rzecz klimatu oraz zrównoważonego rozwoju terytorialnego (Rozporządzenie PE z 12.10.2011 r.).

Wnioski legislacyjne przyjęte przez Komisję 12 października 2011 r. znajdują się obecnie w fazie negocjacji z PE i Radą. Obejmują one także system monitorowania i oceny dla całej WPR.

Podsumowanie

Pomimo kryzysowej sytuacji na rynkach światowych i w niektórych krajach UE, Parlament, Rada i Komisja Europejska pracują nad nową perspektywą finansową na lata 2014-2020. Wieloletnie Ramy Finansowe zostały nakreślone na poziomie podobnym do obowiązującej jeszcze obecnie perspektywy finansowej. Jednak udział zobowiązań na trwałe wzrost – zasoby naturalne – stanowi 37,4% wszystkich prognozowanych wydatków i jest to wielkość o 4,9% niższa w porównaniu do perspektywy 2007-2013.

Projekty legislacyjne, które są obecnie dopracowywane, a dotyczące WPR, muszą być analizowane i monitorowane przez wszystkie kraje członkowskie, żeby zapewnić równe warunki konkurencji na wspólnym rynku. Projekty te muszą się także opierać na prostszych rozwiązaniach administracyjno-prawnych,

żeby umożliwić równomierny rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich. WPR po 2013 r. musi nadal realizować nakreślony w „Agendzie 2000” model stabilizacji dochodów rolniczych, bezpieczeństwa i jakości żywności, zagadnień środowiskowych, rozwoju bioróżnorodności i pojawiających się nowych wyzwań.

Literatura

- Budżet UE 2012 w liczbach. Komisja Europejska. Bruksela 2012.
- Wspólna polityka rolna (WPR) – w stronę 2020 r.: Sprostac wyzwaniom przyszłości związanym z żywnością, zasobami naturalnymi oraz aspektami terytorialnymi, Komunikat Komisji Europejskiej z dnia 18 listopada 2010 r.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-społecznego i Komitetu Regionów. Budżet z perspektywy „Europy 2020” SEK(2011)867 wersja ostateczna, SEK(868) wersja ostateczna. Bruksela, dnia 29.6.2011, KOM(2011) 500 wersja ostateczna.
- Łapińska A.** 2011. Rolnictwo w Budżecie Unii Europejskiej. *Rocz. Nauk. SERiA*, t. XIII, z. 1, 199-203.
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 lipca 2010 r. w sprawie przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej po 2013 r. (2009/2236(INI)).
- Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie inwestowania w przyszłość: nowe wieloletnie ramy finansowe (WRF) na rzecz Europy konkurencyjnej, zrównoważonej i sprzyjającej integracji społecznej. Tekst przyjęty P7_ ta (2011) 0266.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). SEC(2011) 1153, SEC(2011) 1154, Bruksela, 12.10.2011, KOM(2011) 627, 2011/0282 (COD).

Summary

Since its inception, the Common Agricultural Policy (CAP) of the European Union (EU) has evolved and changed in response to numerous internal and external factors. Further adjustments are needed to adapt to the current economic situation. This article examines procedures and recommendations for the future development of the EU Multiannual Financial Perspectives, 2014 – 2020. The discussion also addresses the limits of expenditures allocated to agriculture, environmental protection, and rural development.

Adres do korespondencji:

dr hab. prof. UWM Anna Łapińska
Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
ul. Oczapowskiego 2
10-719 Olsztyn
tel. (89) 523 38 19
e-mail: ann@uwm.edu.pl